

ابهام و تی‌رگی در مفهوم "جنگ و صلح"

نویسنده:

محمد حسین قربانی زواره

دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۱

سرشناسه	قربانی زواره، محمدحسین، ۱۳۶۲
عنوان و نام پدیدآور	ابهام و تیرگی در مفهوم "جنگ و صلح" / مؤلف قربانی زواره، محمدحسین؛ ویراستار سامان آزاد.
مشخصات نشر	تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۲۴۳ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۴-۹۰-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه.
شناسه افزوده	ایران. ارتش. دانشگاه فرماندهی و ستاد. انتشارات دافوس
شناسه افزوده	Iran. Army. command & Staff University. Dafoos Publisher
رده بندی کنگره	BP۲۸۶
رده بندی دیویی	۲۹۷/۸۳
شماره کتابشناسی ملی	۸۸۸۲۸۳۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

عنوان: ابهام و تیرگی در مفهوم "جنگ و صلح"

نویسنده: محمدحسین قربانی زواره

طراح جلد: علی ناصری

صفحه آرای: میلاد فرهادی

ناشر: انتشارات دافوس آجا

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۲۴۳ص

نوبت چاپ: چاپ اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۸۰۰/۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

www.casu.ac.ir

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۱۴۱۹۱ - ۰۲۱-۶۶۴۷۰۴۸۶

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلف می باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

۷	مقدمه
۱۰	هدف اساسی کتاب
۱۲	تجزیه و تحلیل مفهومی
۱۷	بحث غرب
۱۸	جنگ هیبریدی
۲۳	جنگ نسل جدید مفهومی کارآمد برای کاهش صلح
۲۷	دکترین گراسیموف
۳۰	منطقه خاکستری
۳۰	منابع و تعاریف
۳۳	تعاریف
۳۴	ساختار
۳۷	فصل اول
۳۹	علوم نظامی شوروی
۴۴	علت و دلایل ریشه ای جنگ
۵۰	ماهیت جنگ
۵۶	جنگ و صلح یک ابزار کارساز در سیاست
۶۳	اوگنی مسنر
۶۶	نتیجه گیری
۷۱	فصل دوم
۷۴	دهه ۱۹۹۰: تداوم و استمرار
۸۲	دکترین نظامی ۱۹۹۳
۸۴	مفهوم سیاست خارجی ۱۹۹۳
۸۵	مفهوم امنیت ملی ۱۹۹۷
۸۶	دایره المعارف نظامی فدراسیون روسیه و فرهنگ دانشنامه بزرگ
۸۷	دهه ۲۰۰۰ میلادی: سردرگمی در اعمال استراتژی هم برای جنگ و صلح
۱۰۱	مفهوم امنیت ملی سال ۲۰۰۰ میلادی
۱۰۲	دکترین نظامی فدراسیون روسیه در سال ۲۰۰۰ میلادی
۱۰۴	مفهوم سیاست خارجی سال ۲۰۰۰ میلادی
۱۰۴	دایره المعارف نظامی سال ۲۰۰۷ میلادی
۱۰۵	مفهوم سیاست خارجی سال ۲۰۰۸ میلادی

۱۰۵	استراتژی امنیت ملی از سال ۲۰۰۹ تا سال ۲۰۲۰ میلادی
۱۰۷	دهه ۲۰۱۰ میلادی: تغییر
۱۳۳	دکترین نظامی فدراسیون روسیه در سال ۲۰۱۰ میلادی
۱۳۴	مفهوم سیاست خارجی در سال ۲۰۱۳ میلادی
۱۳۶	دکترین نظامی فدراسیون روسیه در سال ۲۰۱۴ میلادی
۱۴۰	استراتژی امنیت ملی سال ۲۰۱۵ میلادی
۱۴۱	نتیجه‌گیری

۱۴۵ فصل سوم

۱۴۹	دکترین امنیت اطلاعات
۱۴۹	دکترین امنیت اطلاعات فدراسیون روسیه در سال ۲۰۰۰ میلادی
۱۵۴	دیدگاه‌های مفهومی در مورد فعالیت‌های نیروهای مسلح فدراسیون روسیه در فضای اطلاعات
۱۵۵	کنوانسیون ۲۰۱۱، امنیت و اطلاعات بین‌المللی
۱۵۶	اصول اساسی ۲۰۱۳، تعیین سیاست کلان فدراسیون روسیه در زمینه امنیت اطلاعات
۱۵۶	دکترین امنیت اطلاعات سال ۲۰۱۶
۱۵۸	کنوانسیون ۲۰۱۸، امنیت اطلاعات در صحنه بین‌المللی
۱۵۸	دکترین‌های نظامی
۱۶۱	جنگ اطلاعاتی - فنی
۱۶۸	اطلاعات - جنگ روانی
۱۷۳	نظریه پردازان
۱۸۶	نتیجه‌گیری

۱۹۱ فصل چهارم

۱۹۳	دیدگاه سیاسی در ادبیات معاصر روسیه
۱۹۴	سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۵ تحول و تغییر
۱۹۹	نظریه سورکوف: سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۸ میلادی
۲۰۳	سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ میلادی
۲۰۷	سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹ میلادی
۲۱۱	دیدگاه نظامی
۲۲۹	نتیجه‌گیری
۲۳۲	نتیجه‌گیری نهایی
۲۳۹	پیامدهای سیاسی

امروز کاملاً آشکار شده که مرز بین، صلح و جنگ در حال محو شدن است. اشکال و ابزارهای مبارزه غیرنظامی پیشرفت فناوریانه بی سابقه‌ای داشته و ماهیتی خطرناک و گاه خشن پیدا کرده‌اند.

ژنرال والری گراسیموف (۲۰۱۲)

روسیه با اعمال اقدام جسورانه و مؤثر از نیروی نظامی و غیرنظامی باعث شوک و شگفتی عظیمی در بین کشورهای عضو پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) و اتحادیه اروپا شد. الحاق کریمه در سال ۲۰۱۴، ایجاد و فرماندهی شورش در مناطق دونتسک و لوهانسک در شرق اوکراین، جنگ اطلاعاتی و براندازی برای تأثیرگذاری بر نتیجه انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۱۶، آمریکا بهترین نمونه های شناخته شده در این زمینه یاد می شود. با این حال، فراتر از آن، روسیه طیف گسترده ای از اقدامات نظامی تحریک آید و فعالیت های غیرنظامی و خرابکارانه را علیه دولت ها و کشورهای اروپایی که قبلاً بخشی از اتحاد جماهیر شوروی بودند، به منظور پیشبرد منافع ملی خود دنبال کرده است. در نتیجه، استراتژی دفاع ملی ایالات متحده هر سال ۲۰۱۸، تهدید روسیه را بار دیگر افزایش داد و رقابت استراتژیک بلندمدت با دو کشور روسیه و چین را به عنوان چالش های اصلی برای امنیت ایالات متحده شناسایی کرد. (وزارت دفاع ایالات متحده: ۲۰۱۸). به طور مشابه، کمیته دفاع بریتانیا در گزارش چالشی خود پس از الحاق غیرقانونی کریمه به این نتیجه رسید که استفاده روسیه از جنگ نامتقارن «بی واسطه ترین تهدید برای همسایگان ناتو و دیگر کشورهای عضو است» (کمیته دفاعی بریتانیا: ۲۰۱۴). بحث غرب در مورد جنگ روسیه، تحلیلگران را وا داشته تا مفاهیمی مانند: «جنگ هیبریدی»، «جنگ نسل جدید» و «دکترین گراسیموف» را مورد بحث و بررسی قرار دادند تا اهداف سیاسی روسیه را با استفاده از اشکال درگیر همچون طیف کامل نظامی و غیرنظامی نشان دهند. تازگی برای تحلیلگران غربی، ترکیب مؤثر ابزارهای غیرنظامی با نیروی نظامی آشکار یا جا به جایی آن دو بوده است. با این حال، تفکر نظامی روسیه با نگاهی که به مفهوم "جنگ و صلح"

دارد در سه دهه گذشته در غرب مورد مطالعه قرار نگرفته است. در دوران اتحاد جماهیر شوروی، کمبود منابع، تفاوت‌های هستی‌شناختی و فقدان دانش فرهنگی عوامل محدودکننده‌ای در جهت رشد و توسعه بودند و مطالب موجود بیشتر و به احتمال زیاد تبلیغات و دستکاری ذهن‌ها در نظر گرفته شده‌اند تا باورهای واقعی یک جامعه. پس از انحلال اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱، مقدار منابع در دسترس افزایش یافت، اما با کم‌رنگ شدن ارتش سرخ و تهدید جنگ جهانی سوم، توجهات به طور چشمگیری کاهش یافت. توجه غرب به دوم مفهوم جنگ و صلح در دهه ۲۰۱۰، دوباره احیا شد، زیرا روسیه بار دیگر به یک نگرانی اصلی برای امنیت بین‌المللی تبدیل گردید و در آن زمان واقعیت‌های سیاسی و نظامی و تفکر نظامی این کشور به طرز چشمگیری تغییر کرده بود.

در حالی که کشورهای عضو ناتو و اتحادیه اروپا تهدید جدیدی را از سوی روسیه متجاوز و قدرتمند می‌بینند، رهبران کرملین از دستاوردهای نظامی گرفته تا شخص رئیس‌جمهور ولادیمیر پوتین، معتقدند که بقای حاکمیت آنها توسط اندازان غرب در خطر است. از منظر آنها، جنبش‌های دموکراسی مانند قیام یورومیدان ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۴ در اوکراین با استفاده از نگاه غرب و ابزارهای غیرنظامی درگیر "مهندسی اجتماعی" شده است و روسیه خود را در پاسخ به تهدید انقلاب رنگی "کنترل شده" می‌بیند. (پوتین: ۲۰۱۴) والری گراسیموف، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح روسیه، اظهار داشت، «در طول دهه گذشته، موجی از این "انقلاب‌های رنگی" توسط ایالات متحده در فضای پس از شوروی، شمال آفریقا و خاورمیانه تحریک و به کار گرفته شده است. (گراسیموف: ۲۰۱۵ و ۲۰۱۴) علاوه بر این، سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه، تحریم‌هایی را که ایالات متحده و اتحادیه اروپا از طریق دومین بانک بزرگ جهانی علیه روسیه اعمال کردند، تلاشی برای ایجاد «تغییر رژیم» در روسیه (رویتز: ۲۰۱۴) و به عنوان «جنگ اقتصادی» نامیده است. (تایس: ۲۰۱۵) به همین ترتیب، رئیس‌جمهور پوتین مدعی شد که کاهش قیمت نفت در سال ۲۰۱۴، توسط ایالات متحده و عربستان سعودی برای نابودی اقتصاد روسیه ایجاد شده است.

(تایس: ۲۰۱۵)

اگر دولت روسیه خود را درگیر جنگ با غرب می داند، هر چند جنگی که از طریق ابزارهای غیرنظامی انجام می شود که البته در پژوهش پیش رو توضیح داده شده اما درجه بالایی از خطرپذیری با ابزارهای نظامی و غیرنظامی امری ضروری در محیط نه جنگ و نه صلح است. علاوه بر این، هنگامی که کشورهای غربی اقداماتی را انجام می دهند که از نظر آنها پایین تر از سطح جنگ همچون تحریم ها، ترویج دموکراسی و عملیات اطلاعاتی است؛ اما روسیه آنها را به عنوان یک جنگ تمام عیار درک می کند، لیکن خطر تشدید ناخودآگاه و یا به طور کاملاً غیرعمدی وجود دارد. از آنجایی که هزینه چنین نگرشی می تواند بسیار فراوان باشد، بنابراین درک و شناخت روسیه از جنگ برای امنیت بین المللی و منطقه ای بسیار مهم و حیاتی بوده و مسئله ای است که این کتاب به دنبال ارائه آن در سطوح مختلف علمی است.

محمدحسین قربانی زواره

www.ketab.ir